

IMF Country Focus

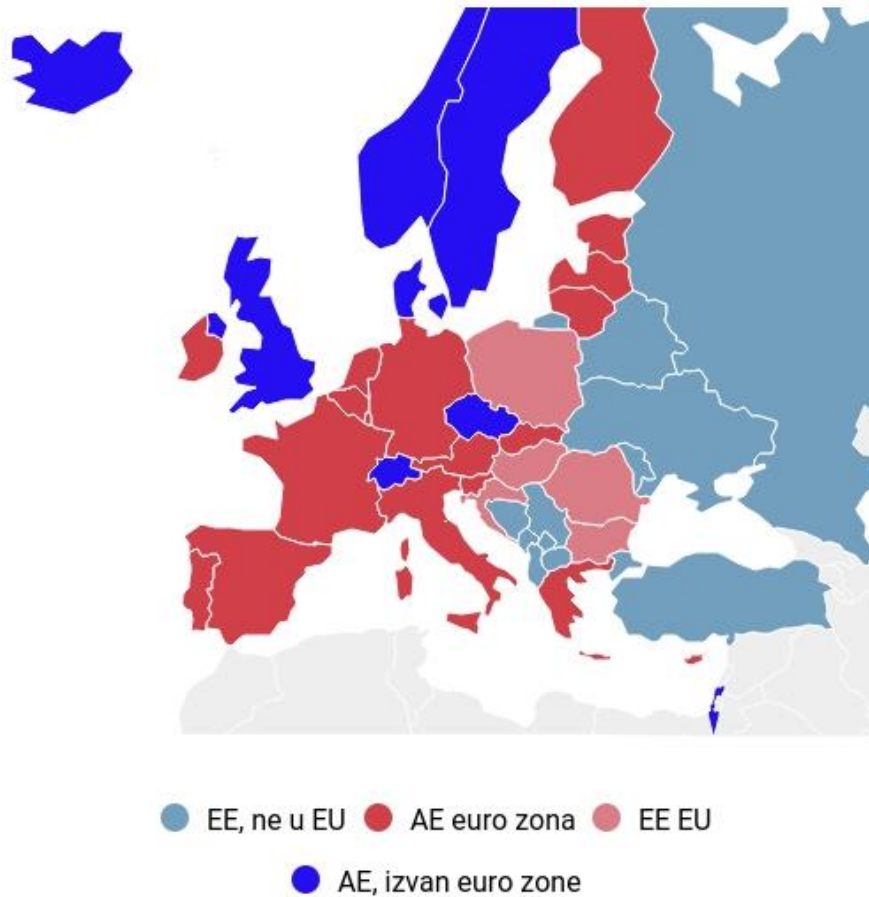
Autoput sa gustim saobraćajem u Holandiji: Ekonomski rast je ubrzao u cijeloj Europi, pretvarajući kontinent u pokretač globalne trgovine (foto: Halfpoint/iStock by Getty Images)

IMF Country Focus

Europa: Pokretač za globalnu trgovinu, ali bi trebalo da se priprema za teže dane

Sve europske privrede bilježe rast, a kontinent je postao pokretač globalne trgovine, otkriva najnoviji izvještaj Regionalne ekonomske perspektive MMF-a, objavljen 13. novembra/studenog. Međutim, zemlje bi trebalo da u svojim budžetima ostave malo prostora za manevrisanje, kako bi mogle da održe svoje privrede i u težim vremenima.

Grupe europskih zemalja

Izvor: Regionalne ekonomske perspektive za jesen 2017. godine

Napomene: AE=Razvijena Europa, EE= Europa u razvoju, EU =Europska Unija

Oporavak u Europi se ubrzao: ukupno gledano, predviđa se da će realna stopa rasta BDP-a u 2017. godini iznositi 2,4 procenta, što predstavlja veće ubrzanje u odnosu na očekivanja iz aprila/travnja 2017. godine, te porast sa nivoa od 1,7 procenata iz 2016. godine. U euro zoni, već gotovo dvije decenije, nije zabilježen u ovoj mjeri ujednačen rast u državama članicama. U državama članicama što primaju fondove EU koji im pomažu da svoje privrede podignu do nivoa bogatijih susjeda, porast u dotoku fondova je pridonio bržem rastu. U Ujedinjenom Kraljevstvu, sa druge strane, rast se usporio kada su domaćinstva osjetila negativne efekte slabijeg kursa funte. U Rusiji će, uz poboljšano povjerenje među potrošačima, više cijene

nafte i jeftinije financiranje i dalje podržavati rast. Istovremeno, privreda Turske je uhvatila zamah zahvaljujući budžetskoj podršci u 2017. godini.

Brži rast svuda

Europski oporavak je širok i sveprisutan, a projekcije za rast se poboljšavaju u većini oblasti u poređenju sa očekivanjima iz aprila/travnja 2017. godine.

	Globalne ekonomske perspektive za oktobar/listopad 2017. godine				Razlika u odnosu na Globalne ekonomske perspektive iz aprila/travnja 2017. godine April 2017 WEO		
	2016	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Europa	1.7	2.4	2.1	1.9	0.5	0.2	0.0
Razvijene europske privrede	1.9	2.1	1.9	1.7	0.3	0.2	0.0
Euro area	1.8	2.1	1.9	1.7	0.5	0.3	0.1
Francuska	1.2	1.6	1.8	1.9	0.2	0.1	0.1
Njemačka	1.9	2.0	1.8	1.5	0.4	0.3	0.0
Italija	0.9	1.5	1.1	0.9	0.7	0.3	0.1
Španij	3.2	3.1	2.5	2.0	0.5	0.4	0.0
Nordijske privrede	2.2	2.3	2.0	2.0	0.3	-0.1	-0.1
Ostale napredne europske privrede	2.0	1.8	1.7	1.7	-0.3	0.1	0.0
Ujedinjeno Kraljevstvo	1.8	1.7	1.5	1.6	-0.4	0.0	0.0
Europske privrede u razvoju	1.5	3.1	2.6	2.5	0.9	0.2	0.0
Srednja Europa	2.5	3.7	3.4	3.0	0.4	0.2	0.1
Poljska	2.6	3.8	3.3	3.0	0.4	0.1	0.0
Države članice EU iz jugoistočne Evrope	4.3	4.7	3.9	3.4	1.0	0.8	0.4
Države koje nisu članice EU iz jugoistočne Evrope	2.7	3.0	3.3	3.4	-0.2	-0.3	-0.3
Zajednica nezavisnih zemalja	-0.1	1.8	1.7	1.7	0.4	0.1	0.0
Rusija	-0.2	1.8	1.6	1.5	0.4	0.2	0.0
Turska	3.2	5.1	3.5	3.5	2.7	0.2	0.1
Uporedna stavka							
Europska unija	2.0	2.3	2.1	1.8	0.4	0.3	0.1

Izvor: MMF, Globalne ekonomske perspektive.

Napomene: podaci naglašeni crvenom bojom ukazuju na revidiranje naniže.

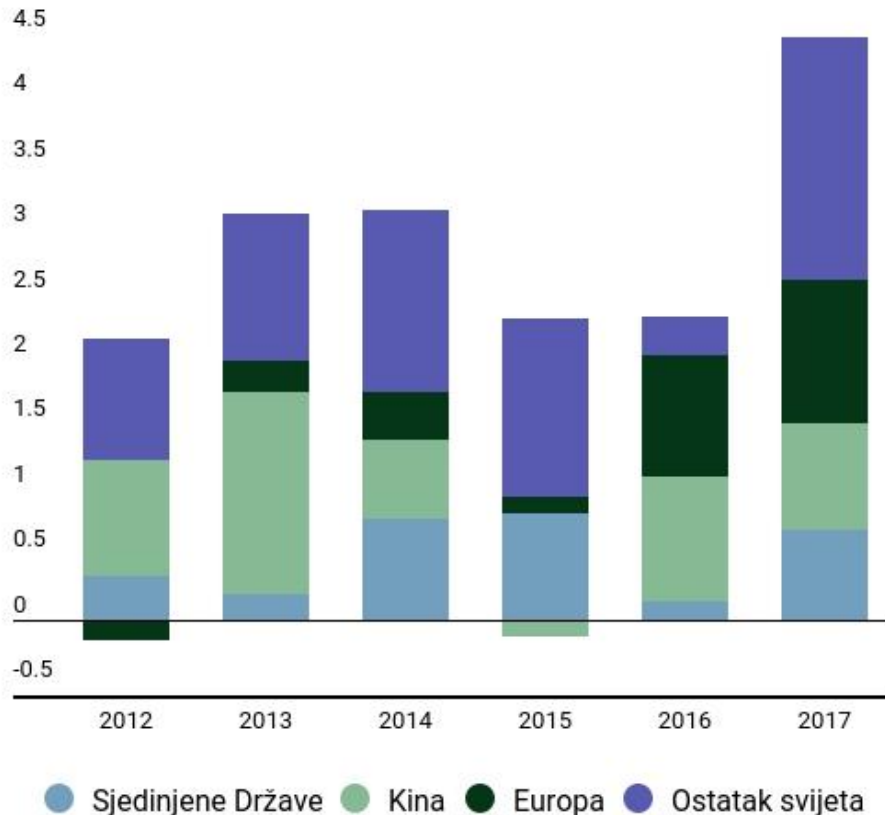
INTERNATIONAL
MONETARY FUND

Europski rast je bio vođen prevashodno domaćom potražnjom, uključujući i porast u investiranju. Sada se ovaj trend prelijeva na ostatak svijeta putem trgovine: europski doprinos rastu globalnog uvoza robe u 2016. i 2017. godini je sličan doprinosu Kine i Sjedinjenih Država zajedno.

Europski uvoz brzo raste

Do 2017. godine, uvoz robe u Europu je porastao gotovo jednako (prikazano tamno zelenom bojom) kao rast uvoza u Kinu i Sjedinjene Države zajedno.

(rast, u procentima; doprinosi u procentualnim poenima)

Izvori: Globalne ekonomske perspektive MMF-a i izračunavanja osoblja MMF-a.

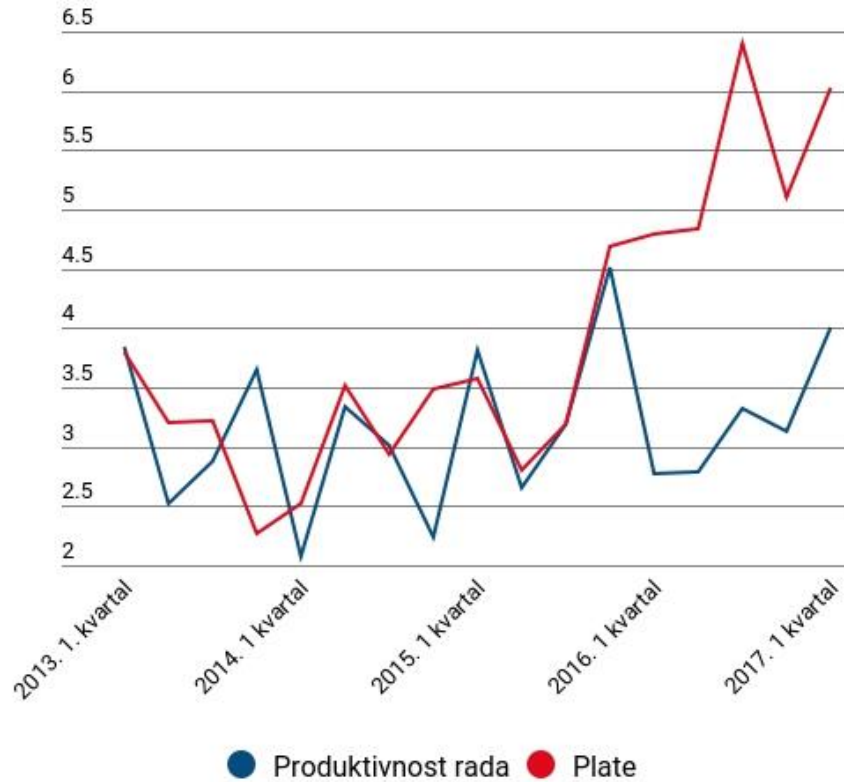
INTERNATIONAL
MONETARY FUND

Zahvaljujući široko baziranom rastu, nezaposlenost je smanjena na cijelom kontinentu. U posljednjih nekoliko godina, plate su u mnogim bogatim zemljama rasle polako, a snažno u srednjoj i jugoistočnoj Europi, posebno u sektoru usluga. Ipak, u tim zemljama u toku posljednje dvije godine, rast produktivnosti nije pratio brzinu rasta plata, što je trend koji bi vremenom mogao da potkopa konkurentsku prednost europskih zemalja u razvoju.

Više para, isto muzike

Produktivnost nije rasla jednako brzo kao plate u zemljama EU u razvoju.

(u procentima, iz godine u godinu)

Izvori: Eurostat; i izračunavanja osoblja MMF-a.

Napomene: I rast plata i rast produktivnosti rada su dati nominalno. Produktivnost rada = realni rast produktivnosti rada plus rast deflatora BDP-a.

INTERNATIONAL
MONETARY FUND

Popravljanje krova

Perspektive za rast u neposrednoj budućnosti za Europu su pozitivne, ali i dalje su prisutni izazovi koji se odnose na dugoročniji period. Mnoge europske zemlje i dalje imaju male rezerve koje su prištedile za crne dane, slab rast produktivnosti, te nekvalitetne kredite koji

su naslijeđeni iz finansijske krize iz 2008. godine. Stanovništvo koje stari, protekcionizam koji se širi, geopolitičke tenzije te gubitak izvoza zbog pada ekonomske aktivnosti u Kini, sve su to dodatni rizici koji prijete dugoročnom rastu.

Zato bi sve europske vlade trebalo da iskoriste trenutni pozitivni ekonomski trend kako bi pomogle svojim privredama da se prilagode.

- Razvijene evropske privrede sa visokim nivoom javnog duga, kao što su **Belgija, Francuska, Italija, Portugal, Španija, te Ujedinjeno Kraljevstvo**, bi trebalo da smanje svoj dug, ali tako da to ne dovede u pitanje pozitivan ekonomski trend.
- **Njemačka, Nizozemska i Švedska** — zemlje koje imaju dovoljno prostora za manevrisanje u svojim budžetima – trebalo bi da podstaknu svoj potencijalni rast kroz veće javne investicije u infrastrukturu, integraciju emigranata, ili stambenu politiku.
- U mnogim tržišnim privredama uz razvoju, uključujući **Mađarsku, Poljsku i Rumuniju**, te nekoliko zemalja na **zapadnom Balkanu** i u **Zajednici nezavisnih država**, budžetski deficiti su i dalje relativno veliki. One bi trebalo da unaprijede kvalitet svojih javnih rashoda i da prilagode strukturu svojih prihoda na način koji ne utiče konkurentnost regiona.

Valutna unija Evropske unije, [euro zona](#) sa 19 članica, mora da bude čvršća, kako bi se izbjegao domino efekat u slučaju poteškoća u nekoj od njenih članica. Zbog toga, Evropska unija treba da završi izgradnju svoje [bankarske unije i unije tržišta kapitala](#), uključujući za bankarsku uniju i uspostavljanje sistema osiguranja depozita, za zaštitu štednje u slučaju bankarske krize i izgradnju kapaciteta za generisanje prihoda koji će povećati otpornost euro zone. Istovremeno, Unija treba da riješi probleme u bankarskom sektoru koji su ostali iz vremena finansijske krize kao i da se striktno pridržava zajedničkih fiskalnih pravila koji definišu maksimalnu granicu budžetskog deficita. Vezano za načine na koji nasljeđe finansijske krize i dalje izaziva probleme za bankarski sektor na zapadnom Balkanu, pogledati Odjeljak 3 izvještaja Regionalne ekonomske perspektive.

Institucionalne reforme za bolje poslovanje

U evropskim zemljama u razvoju, približavanje bogatijim evropskim nacijama je usporeno još od vremena krize. Način za ponovno pokretanje tog procesa je kroz novu generaciju reformi usmjerenih na jačanje institucija, a zakonski okvir je institucija od ključnog značaja i vitalni element poslovnog okruženja. (Vezano za načine na koje bi zemlje mogle da unaprijede kvalitet svog pravosuđa, vidjeti Poglavlje 2 izvještaja Regionalne ekonomske perspektive.

